

Keelekorpused võõrkeeleõppes

Olga Gerassimenko
Eesti Keeleressursside Keskus
Jaan Poska Gümnaasium
21.11.2015

Mis on keelekorpus?

Elektrooniline korrastatud tekstikogu.

- * Suuline vs kirjalik
- * Ükskeelne vs mitme/kakskeelne
- * Paralleel-(tõlke-) vs võrreldav (sama temaatika)
- * Üldise vs spetsiifilise eesmärgiga
- * Emakeelena kõnelejad vs keeleõppijad
- * Diakrooniline vs sünkrooniline
- * Märgendamata vs märgendatud

Morfoloogiline märgendus

Aknas aken+s // _S_ com sg in //

kustus kustu+s // _V_ main indic impf ps3 sg ps af #Intr //

tuli tule+i // _V_ main indic impf ps3 sg ps af #Intr //

tuli+0 // _S_ com sg nom //

\$. . // _Z_ Fst //

Morfoloogiline ühestamine

Aknas aken+s // _S_ com sg in //

kustus kustu+s // _V_ main indic impf ps3 sg ps af #Intr //

* tuli tule+i // _V_ main indic impf ps3 sg ps af #Intr //

tuli+0 // _S_ com sg nom //

\$ . . // _Z_ Fst //

Näide morfoloogiliselt ühestatud teksti otsingust

Match any of the following rules:

- sõnaliik on asesõna
- sõnaliik on nimisõna

või

ja

- kääne on omastav

või

+

tegumood on umbisikuline

või

ja

- kesksõna on kesksõna

või

+

⚙

Morfoloogiliselt ühestatud päringutulemus

Tulemusi: 9

Näita konteksti

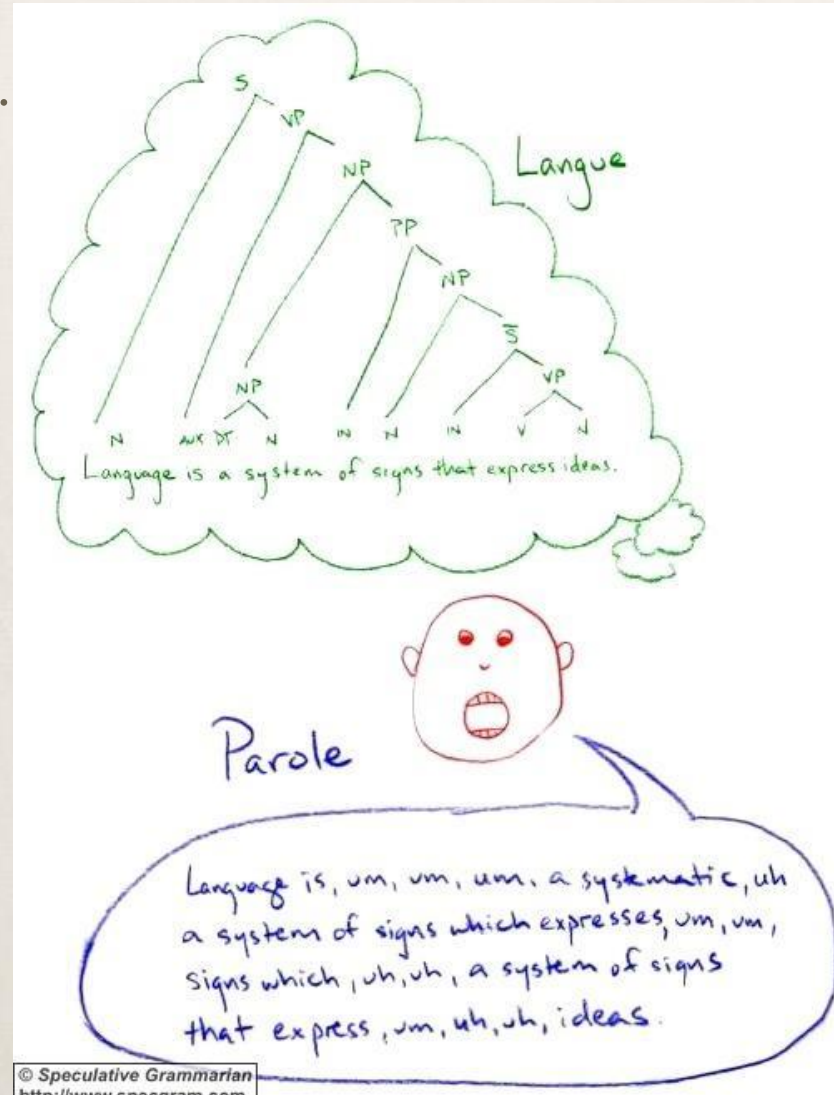
	<small>ILUKIRJANDUSKORPUS</small>	
Jüri diplomitöö teemagi oli	Vassiljevi soovitatud	.
Aga meie palee oli	külapuusepa kanditud	.
Siis ema kummardumist pojengipöõsa kohal: "... See on vanaema	enda istutatud	- saagu esimesed õied temale, küll meile õitsevad uued. "
	<small>SEADUSTEKORPUS</small>	
erritooriumil asuv kutsekeskhariduse omandamist võimaldav kool on	Haridusministeeriumi hallatav	riigikool, mida finantseeritakse riigieelarve vahenditest kutse
näiteks polnud tõsi, nagu väideti Partei ajaloo õpikuis, et lennukid on	Partei leiutatud	.
sud, mis iga päev Londonile langesid, on võib-olla Okeaania valitsuse	enda lastud	, " et rahvast hirmu all hoida ".
Redeliots oli läbi	akna torgatud	ja see oli raami purustanud.
i ta oma armetuid riideräbalaid selga ajas, haaras teda haletsustunne	oma laastatud	keha vastu.

Korpuste problemaatilisus (või eelis?)

Korpustes on keeleaines nii nagu on.

Mitte nii nagu peab ☺

Aga seda võimegi keeleõppes kasutada.

Kuidas peab ja kuidas on: üldküsimuse küsisõnad

* *Kas* - neutraalsus

Kas ma räägin ee proua Rebasega?

* *Jah* – oletuse kontrollimine, kindluse märk

Ee teie tundsite huvi nüüd Londoni lennupiletite vastu jah?

* *Või* – oletuse kontrollimine, ebakindluse märk

Ja see on nüüd haigekassa rahadega või?

Eestikeelsed korpused

Eesti Keeleressursside Keskuse keeleressursid

<https://keeleressursid.ee/et/keeleressursid>

Korpuste otsinguliides KORP

<https://korp.keeleressursid.ee>

(praegu kättesaadav morfoloogiliselt ühestatud korpus)

Otsingumootor KORP

- * Väljastab päringutulemusi formaadi “võtmesõna kontekstis”
- * Näitab kõigi sõnade morfoloogilist infot
- * Võimaldab näha alamkorpuste statistikat
- * Võimaldab otsida grammatikakategooriaid omakeelsete terminite alusel

Rektsioonid

Fraasi põhja leksikaalsest tähendusest võib oleneda käandsõna kääne või see, missugune kaassõna käandsõnaga seostub, nt *heitis voodisse, aga tõusis voodist; uhke poja peale, aga halastamatu poja vastu*; verbi käändeline vorm, nt *tahab laulda, aga hakkab laulma*, ning lauselise moodustaja sidesõna, nt *Noored räägivad, et elu on ilus*. Mõnikord oleneb laiendi grammatiline vorm lisaks tähendusele ka põhja leksikaalsest kujust, nt *osales talgutel, aga võttis osa talgutest*.

Korpusest saame vaadata nii

Paronüümid

Paronüümid ehk **sarnassõnad** on kõlalt sarnased, sageli morfeemkoosseisu poolest osaliselt kattuvad sõnad, mis keeletarvitajal võivad segi minna.

Nt metroloogia ja meteoroloogia, ortoepia ja ortopeedia, annaalid ja anaalid, logaritm ja algoritm, imposantne ja impotentne, uususus ja uudsusus, teadis ja teatis, käsitlema, käsitama ja käsitsema.

Paronüümia on sõnade segav kõlaline sarnasus sisulise erinevuse korral.

Eriti tülikad on tähenduslikult lähedased paronüümid, sest sõnade väliskuju sarnasuse tõttu on väikeste tähendusvahede hoidmine väga raske. Eesti tuletussüsteemi rikkus on kohati pöördunud keele hädaks, kui tüvesid üle koormatakse.

(Eesti keele käsiraamat 2007)

Enamik-enamus, järele-järgi, vahel-vahest

Kollokatsioonid

* Sõnad, mis esinevad teatud leksikaalse üksuse ümbruses.

(*Mahevagun, *karevagun kurikuulsast vene-eesti vestmikust)

Sügav uni, kooli lõpetama, vihane su peale jne.

Stilistika, kasutussfäär

- * Millistest tekstides üksus esineb?
- * Mis kontekstis?

Aitäh tähelepanu eest!

* Küsimused on teretulnud 😊